

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Відділення поліції № 3 (м. Лебедин)
Сумського районного управління поліції
Головного управління Національної поліції в Сумській області
28 лютого 2024 року

місто Суми, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 28.02.2024 групою НПМ здійснено відвідування відділення поліції № 3 (м. Лебедин) Сумського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Сумській області (далі – ВП, відділення поліції).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Бурка Олександр Володимирович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Корсун Оксана Василівна, представник громадської організації.

Відділення поліції розташоване за двома адресами: вул. Тараса Шевченка, 12, м. Лебедин, Сумський район, Сумська область, 42200 (головний корпус) та вул. Замкова, 10, м. Лебедин, Сумський район, Сумська область, 42200 (слідче відділення і сектор дізнання).

Керівник відділення поліції – Станішевський Дмитро Ігорович, тимчасово виконуючий обов'язки начальника відділення поліції № 3 (м. Лебедин) Сумського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Сумській області.

Попереднє відвідування відділення поліції групою НПМ здійснювалося 05.02.2020. За результатами попереднього відвідування НПМ вносились пропозиції ГУНП в Сумській області:

1. Проводити опитування і процесуальні дії з відвідувачами, запрошеними та доставленими до органів (підрозділів) поліції особами лише в спеціально відведених та обладнаних для цього службових приміщеннях;

2. Обладнати кімнати для проведення слідчих дій;

3. Обладнати кімнати для конфіденційного побачення затриманого із захисником;

4. Обладнати відділення поліції інформацією про проведення відеозйомки;

5. Забезпечити архівацію інформації з камер відеоспостереження не менше 30 днів;

6. Обладнати відділення поліції камерами відеоспостереження;

7. Не допускати випадків позбавлення (обмеження) затриманих осіб конституційного права на захист;

8. Належним чином вести Журнал інформування центрів з надання безоплатної правової допомоги затриманим;

9. Не допускати порушень строків розгляду звернень громадян.

Під час відвідування відділення поліції встановлено, що рекомендації виконані частково.

Головний корпус відділення поліції розташований в окремій двоповерховій будівлі в центральній частині міста (фото 1).

Слідче відділення та сектор дізнання (далі – орган досудового розслідування) розміщені на другому поверсі двоповерхової будівлі в центральній частині міста (фото 11), іншу частину будівлі займає Лебединський відділ Сумської окружної прокуратури. Входи та вестибюльні групи приміщень кожної з установ окремі, що забезпечує ізоляцію та автономне функціонування органу досудового розслідування.

На вході до відділення поліції та органу досудового розслідування наявна інформація про найменування підрозділу поліції.

Біля вхідних дверей обох корпусів відділення поліції розміщено кнопки виклику постового поліцейського, які знаходяться у технічно справному стані.

Перед входом до приміщення головного корпусу відділення поліції наявний невисокий поріг, обладнаний стаціонарним пандусом (фото 2) для маломобільних груп населення (далі – МГН).

Вхід до приміщень органу досудового розслідування не пристосований для МГН (фото 11).

У вестибюлі головного корпусу відділення поліції розміщений пост чергового поліцейського, що забезпечує пропускний режим та здійснює реєстрацію доставлених, запрошених та відвідувачів у відділення поліції, доступ яких до приміщень відділу здійснюється після реєстрації у вказаному журналі.

Реєстрація доставлених, запрошених та відвідувачів у органі досудового розслідування ведеться в окремому журналі.

На початок відвідування затриманих, доставлених, запрошених та відвідувачів у приміщеннях відділення поліції та органу досудового розслідування не перебувало.

У вестибюлі головного корпусу відділення поліції розміщені інформаційні стенди, що містять відомості про керівництво підрозділу поліції та органів поліцейського управління.

У приміщеннях загального користування, кімнаті для затриманих, у коридорах будівлі відділення поліції наявні камери відеоспостереження.

Під час відвідування встановлено, що у головному корпусі відділення поліції наявна кімната для затриманих (фото 7), яка належним чином облаштована та обладнана системою відеонагляду, однак упродовж тривалого часу не використовується за призначенням. У книзі обліку осіб, які поміщені до кімнати затриманих та доставлених чергової частини, ведення якої розпочато 01.06.2022, наявний лише один запис з відміткою про його помилковість.

Приміщення відділення поліції обладнані камерами відеоспостереження. На вході до обох корпусів відділення поліції та у приміщеннях, де ведеться відеозйомка, наявні інформаційні таблички-попередження про відеозйомку.

Групою НПМ оглянуто службові кабінети сектору кримінальної поліції, слідчого відділення, сектору превенції, сектору дізнання та інших служб, а також приміщення господарсько-побутового призначення, що розташовані у обох корпусах відділення поліції. У перелічених приміщеннях сторонніх осіб (окрім поліцейських) не встановлено, предметів, які можуть застосовуватись для катування чи психологічного тиску, не виявлено.

У відділенні поліції ведеться журнал інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Згідно записів у цьому журналі встановлено, що у 2024 році відділенням поліції здійснено 8 повідомлень центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про факти затримання у адміністративних та кримінальних провадженнях.

Працівники чергової частини обізнані про місця розташування та канали комунікації із закладами охорони здоров'я, де впроваджена замісна підтримувальна та антиретровірусна терапія, про порядок дій під час доставляння особи, яка потребує такої терапії.

При вибіркового опитуванні працівників відділення поліції встановлено їх обізнаність зі змістом статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та статті 28 Конституції України щодо заборони катувань.

До програм підготовки персоналу внесено та періодично проводяться заняття з особовим складом з питань дотримання прав людини, заборони катувань та інших видів неналежного поводження.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого поводження (стаття 28 Конституції України, стаття 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання).

1. При вивчення посадових інструкцій (функціональних обов'язків) працівників відділення поліції встановлено, що до посадових інструкцій більшості співробітників не внесено заборону катувань, що є порушенням вимог статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, згідно якої кожна держава-сторона включає заборону катувань до правил чи інструкцій, які стосуються обов'язків і функцій персоналу правових органів, цивільного чи військового медичного персоналу, державних посадових осіб, які можуть мати відношення до

утримання під вартою й допитів осіб, які зазнали будь-якої форми арешту, затримання чи ув'язнення, або до поводження з ними.

2. У відділенні поліції відсутні спеціально облаштовані службові приміщення для проведення слідчих (розшукових) і інших процесуальних дій, передбачених пунктом 7 розділу VII Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція).

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 18 Закону України «Про Національну поліцію», Порядок підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати медичну допомогу, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115, стаття 23 Закону України «Про лікарські засоби»).

3. Відповідно до положень статті 18 Закону України «Про Національну поліцію», статті 3 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», статті 12 Закону України «Про екстрену медичну допомогу» поліцейські зобов'язані надавати домедичну допомогу особам, які перебувають у невідкладному стані, та повинні володіти практичними навичками надання такої допомоги.

Порядок підготовки та підвищення кваліфікації з надання домедичної допомоги осіб, які зобов'язані її надавати, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115.

Під час відвідування групою НПМ встановлено, що лише 10 % особового складу відділення поліції (7 із 70 поліцейських) пройшли підготовку з надання домедичної допомоги особам, що перебувають у невідкладному стані, а відповідне посвідчення встановленого зразка мають тільки 5 співробітників відділення поліції.

4. Аптечки для надання домедичної допомоги, що знаходяться у черговій частині, містять лікарські засоби, термін придатності яких закінчився, і які відповідно до статті 23 Закону України «Про лікарські засоби» підлягають утилізації та знищенню (фото 9, фото 10).

Порушення права на свободу та особисту недоторканність (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 29 Конституції України).

5. В ході відвідування установи встановлено порушення дотримання керівництвом відділення поліції вимог статті 212 Кримінально-процесуального кодексу України. Оскільки зазначена стаття передбачає що у підрозділі органу досудового розслідування мають бути призначені одна або декілька службових осіб, відповідальних за перебування затриманих. Проте, всупереч цієї вимоги у

відділені поліції №3 посада службової особи відповідальної за перебування затриманих скорочена.

Порушення права осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

6. У порушення вимог ДБН 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» (далі - ДБН В.2.2-40:2018) приміщення органу досудового розслідування взагалі не доступне для маломобільних груп населення: відсутній пандус на вході, ширина входних дверей недостатня для проїзду колісного крісла (фото 11), службові кабінети розташовані на другому поверсі, під'їом до яких здійснюється крутими сходами, верхні і нижні сходинок яких не мають контрастного забарвлення або маркування).

Інші порушення.

7. Групою НППМ виявлено факти неналежного ведення Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених, а саме – невнесення інформації про прибуття до відділення поліції (як до приміщення головного корпусу, так і до приміщення органу досудового розслідування) адвокатів для надання правової допомоги затриманим особам на підставі доручення центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, хоча у Журналі інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим наявні записи про прибуття захисників.

8. Інформація про порядок і графік особистого прийому громадян розміщено у недоступному для громадян місці – у приймальні громадян (фото 6), двері до якої на момент відвідування замкнені, а доступ до приймальні можливий лише після відмикання дверей співробітником чергової служби.

Викладене суперечить вимогам пункту 3 розділу III Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України, затвердженого наказом МВС України від 15.11.2017 № 930.

9. Записи з камер системи відеоспостереження зберігаються менше 30 діб. На момент відвідування найдавніші записи у архіваторі чергової частини датовані 11.02.2024. Викладене суперечить вимогам пункту 7 розділу IV Інструкції.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Відділенню поліції № 3 (м. Лебедин) Сумського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Сумській області

1. Внести до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) усіх поліцейських відділення поліції інформацію про заборону катувань та інших

жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

2. Облаштувати у відділенні поліції окремі службові приміщення для проведення слідчих (розшукових) і інших процесуальних дій;

3. Забезпечити проходження співробітниками відділення поліції підготовки з надання домедичної допомоги особам, які перебувають у невідкладному стані;

4. Наповнити аптечки для надання невідкладної домедичної допомоги лікарськими засобами з актуальним терміном придатності;

5. Вносити до Журналів обліку доставлених, відвідувачів та запрошених усіх осіб, які прибувають до приміщень відділення поліції;

6. Розмістити інформацію для відвідувачів, зокрема про порядок і графік особистого прийому громадян у доступному для громадян місці;

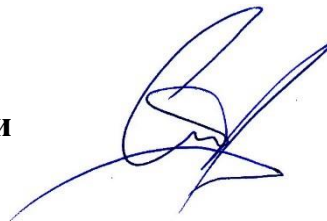
7. Забезпечити призначення службових осіб, відповідальних за перебування затриманих у відділенні поліції, відповідно до вимог чинного законодавства та належне виконання покладених на них обов'язків;

8. Забезпечити відділення поліції устаткуванням відповідно до вимог ДБН 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення»;

9. Обладнати відділення поліції відповідними технічними засобами з можливістю зберігання записів системи відеоспостереження не менше 30 діб.

Додаток: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини

Олександр Бурка

Додаток: фото до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

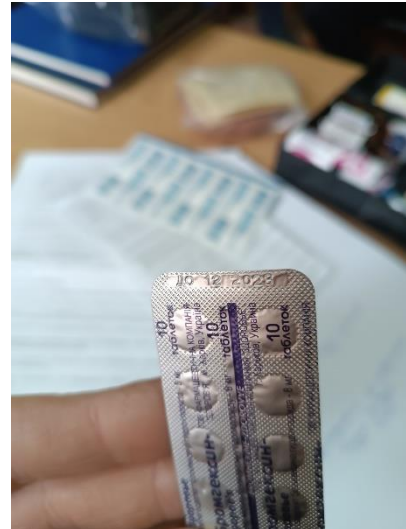

Фото 11

